

Alternatief voor stro nog niet gevonden

Judith Waninge

Stro is tot nu toe het meest ideale strooisel in de pot voor melkgeiten. Dit blijkt uit ervaringen van geitenhouders die alternatieven gebruiken. Alleen de prijs van stro zorgt ervoor dat geitenhouders blijven zoeken naar een alternatief. De eerste ervaringen met compost zijn nog niet om over naar huis te schrijven: te nat, bewerkelijk en het wordt keihard.

Sytze Holtrop houdt in Rinsumageest 500 melkgeiten en heeft begin oktober een gedeelte van zijn geitenstal ingestrooid met boxcompost als alternatief voor stro. Hij omschrijft zijn ervaring als gematigd positief. Een deel van de pot heeft hij met stro ingestrooid en een ander deel met compost. Het gebruik van het gedeelte met compost is volgens Holtrop geen doorslaand succes: de mest blijft bovenop de compost liggen en mengt zich niet. Het mechanisch mengen van de bovenste laag van compost en mest gaf een te natte laag; het vocht trekt namelijk wel in de compost

waardoor bij mengen het vocht weer naar boven wordt gehaald. De geiten werden hierdoor te vies. Op dit moment strooit de geitenhouder tweemaal per week een nieuwe laag compost in de pot van ongeveer 1 tot 2 centimeter en zijn de geiten schoon, ook hun uiers. Holtrop zou toch liever met stro werken en de geiten lijken eveneens een voorkeur te hebben voor vers stro. Al gaan ze ook wel op het compost liggen als dat droog is. "Doordat ik vaak compost bijstrooi is het financieel minder interessant dan gedacht", aldus Holtrop die het compost in elk geval tot de aflammerperiode, eind februari, in de

pot laat. Zijn verwachting is dat er met het aflammeren te veel vocht in de pot komt.

Koffie met compost

Frank Kramer houdt in Marrum 360 melkgeiten en gebruikt sinds begin oktober ook boxcompost in de pot. Ook hij staat nog niet te juichen. Ondanks pogingen met verschillende hoeveelheden compost bleef de pot te nat en de onderlaag te hard. De natte compost ging tussen de klauwen zitten en de geiten werden vies. De geitenhouder zocht naar een droog product om aan de compost toe te voegen en werd gewezen op een afvalproduct van de

koffiefabriek. Dit koffieproduct is zeer droog en haalt Kramer in bigbags op van de koffie-fabriek. Hoewel het een afvalproduct is, moet Kramer er wel voor betalen; het product is namelijk ook populair om in vergistingsinstallaties te gebruiken. Kramer gebruikt ongeveer een bigbag per week. De geiten blijven nu droog en ook de reinheid van de melk, wat de geitenhouder extra heeft laten testen, is niet gewijzigd en blijft goed. Daarnaast maakt Kramer de harde onderlaag dagelijks los met een rotorkopeg als de melkgeiten in de wachtruimte staan, en een keer per week haalt hij het overtollige kuilgras weg achter het voerhek. Hoewel het gebruik van compost met koffieafval goedkoper is dan stro, geeft het wel meer werk en zijn er verschillende machines nodig. De hoge stalbezetting maakt het werken met compost voor Kramer niet eenvoudiger. Het liefst zou hij met stro werken, dat geeft minder werk. Maar de prijs van stro is een reden dat Kramer toch met compost blijft werken. Wel is het noodzakelijk om iets droogs aan de compost toe te voegen, vertelt hij.

Houtsnippers

Jan Dijkstra houdt in Wijns 500 biologische melkgeiten en heeft afgelopen zomer een gedeelte van de pot ingestrooid met hout-snippers. Dit nadat hij had deelgenomen aan een netwerkgroep over vrijloopstallen, samen met een aantal melkveeouders. De biologische geitenhouder zocht een alternatief voor de stromest op zijn grasland, omdat het stro vaak niet goed verteert en weer in het voer

terecht kan komen. Helaas zijn de vrij grove houtsnippers geen goed alternatief in de pot. Na vier weken heeft Dijkstra over de houtsnippers weer stro gestrooid. "De geiten wilden niet op de snippers gaan liggen en liever ook niet lopen. Ze gingen allemaal op het strogedeelte liggen of achter het voerhek waar voerresten van het gras-klavermengsel lagen", vertelt Dijkstra die het idee heeft dat de snippers te scherp waren voor de uiers van de geiten. Om de compostering goed op gang te brengen, maakte Dijkstra de pot om de dag los met een triltandcultivator. Toch bleef de temperatuur van de pot te laag: stromest circa 28 graden en de snippers circa 35 graden. Dijkstra blijft op zoek naar een alternatief voor stro en zoekt het misschien in een kleiner formaat houtsnippers van zacht hout. Hij wacht eerst de resultaten af van het uitrijden van de huidige pot met houtsnippers. Een goed alternatief voor stro in de pot is dus nog niet gevonden. Minder stro gebruiken om te besparen op de kosten is niet verstandig. Minder stro betekent ook minder vochtopname en dus een nattere pot met de kans op bijbehorende klauwproblemen en mindere uiergezondheid. Om toch op stro te besparen kan er op natte plekken worden bijgestrooid met andere producten dan stro. De natte plekken ontstaan vooral in de ruimte voor de melkstal, de wachtruimte en onder de waterbakjes. Een aantal geitenhouders hebben goede ervaringen met het bijstrooien van kalk, papierkorrels, vlas of een combinatie hiervan. Bij de opfok van lammeren gebruiken veel geitenhouders al vlas als strooisel en de ervaringen

hiermee zijn positief. Een vrij nieuw middel op de markt is het toevoegmiddel PRP FIX, wat naast meer vochtopname ook de stikstof vasthoudt in de mest.

40 procent besparing op stro

Klaas Sjoerd Meekma houdt in Deinum momenteel 600 melkgeiten en gebruikt dit jaar aanzienlijk minder stro in de pot, wel 40 procent minder. Enerzijds komt dit doordat hij accepteert dat de geiten iets viezer zijn en anderzijds door het gebruik van PRP FIX. "Ik schrijf 20 procent reductie toe aan het gebruik van PRP FIX", vertelt Meekma die sinds het voorjaar van 2011 het toevoegmiddel in de pot aanbrengt. Het middel is in korrelvorm te strooien en zorgt voor een betere binding van de organische stof in de potstal. Hierdoor ontstaat meer humus en dat neemt meer vocht op, aldus de producent. Meekma: "We hebben eerst het toevoegmiddel in één pot uitgetest en kwamen al snel tot de conclusie dat met het middel de pot een stuk droger bleef, en nu gebruiken we het in alle potten. De mest in de onbehandelde potten was aanzienlijk natter en taaiër en rook scherper dan in de behandelde pot. Als we ervan uitgaan dat ook nog minder stikstof verloren gaat, is dat een tweede voordeel, vooral als de geitenhouder de mest op eigen grond gaat gebruiken. Daarnaast heeft Meekma een akkerbouwer die graag mest wil afnemen omdat de geitenhouder PRP FIX gebruikt. Een zak van 100 kilo kost 76,50 euro, hiermee bespaart Meekma 1.500 kilo stro." ✓

Mest uit een stropot met PRP Fix korrels, links op de foto, blijft droger en bevat meer schimmels waardoor stikstof beter bindt. Foto: PRP Technology

Een goed alternatief voor stro in de pot is nog niet gevonden. Wel worden verschillende toevoegmiddelen gebruikt om te besparen. Foto: Henk ten Have

Een aantal geitenhouders gebruikt als alternatief voor stro bij de opfok van lammeren vlas als strooisel, wat veel vocht opneemt. Foto: Judith Waninge

Compost in vrijloopstallen van koeien bracht geitenhouders op hetzelfde idee met helaas dezelfde problemen: stalbezetting en natheid. Foto: Gertjan Zevenbergen